

KMการจัดการความรู้ด้านการเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู

สุรชัย ลำพุกธา (สวนสิริ เกษตรอินทรีย์)

084-896-3834

สวนสิริ Natural & Organic Farm

- ที่ตั้ง : เลขที่ 246 หมู่ที่ 3 ต.เมืองใหม่ อ.ศรีบุญเรือง จ.หนองบัวลำภู
- พื้นที่นำร่อง 6 ไร่ 1 งาน 56 ตารางวา
- พื้นที่ผลิตพืชอินทรีย์ 3.3 ไร่
- พื้นที่ผลิตปุ๋ยอินทรีย์ 1 งาน 65 ตารางวา
- โทรศัพท์ : X = 16.98224, Y = 102.30795

จุดเริ่มต้นของการทำเกษตร

สุรชัย ลำพุกธา หรือ แทน เกษตรกรหนุ่ม วัย 31 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยขอนแก่น หลายคนอาจคิดว่าสุรชัย จบคณะเกษตรศาสตร์ แต่ความเป็นจริงแล้ว การประกอบอาชีพการเกษตรของสุรชัยในปัจจุบัน มาจากความชอบ ความผูกพัน และการศึกษาไม่เรียนรู้ด้วยตนเอง ทั้งสิ้น เมื่อจบการศึกษา สุรชัยเริ่มต้นทำเกษตรแบบวิถีพอเพียง ที่บ้านเกิด ที่จังหวัดอุดรธานี ต่อมาได้มีโอกาสลงมือจากอาจารย์อัครวัฒน์ วรรณสุทธิ ที่จังหวัดเลย จึงได้

หม้ายแบบเดินตาม เป็นต้น ในด้านการลงทุนการผลิตอื่นๆ คือ การซื้อเมล็ดพันธุ์ผักจากแหล่งที่น่าเชื่อถือ เช่น ศูนย์เมล็ดพันธุ์อินทรีย์แมงใจ โดยสั่งซื้อทางออนไลน์ ซึ่งเมล็ดพันธุ์ที่เป็นอินทรีย์จะมีข้อดีคือตอบสนองต่อปุ๋ยได้ดี หากเป็นเมล็ดพันธุ์ที่จำหน่ายทั่วไปตามท้องตลาด ต้องผ่านกระบวนการล้างให้สะอาด

ปัญหาของการทำเกษตรและแนวทางแก้ไข

- ปัญหาในการทำเกษตรในพื้นที่สวนสิริฟาร์ม ก็ไม่แตกต่างจากพื้นที่อื่นๆ มากนัก คือสภาพดินไม่เหมาะสมกับการปลูกพืช
- **แรงงานน้อย ไฟฟ้าในการทำเกษตร** ยังเป็นโศกนาฏกรรม ทำให้ค่าไฟสูงกว่าถึง 2 เท่า ซึ่งสุรชัยก็มีแนวทางในการแก้ไขปัญหา ดังนี้
 - ใช้ปุ๋ยหมัก และน้ำหมัก ในการบำรุงดินในช่วงที่ปลูกพืช เนื่องจากพืชที่ปลูกเป็นพืชระยะสั้น การให้ปุ๋ยหมักจะพอดีกับระยะเวลาที่พืชเจริญเติบโต ออกผลผลิตให้พอดี
 - ด้านแรงงาน เนื่องจากมีแรงงานเป็นหลักเพียงหนึ่งคน จึงวางระบบจัดการแปลง ปลูก ดูแล เก็บผลผลิต 3 กระบวนการขั้นตอนให้ธรรมชาติดูแลกันเอง
 - ด้านพลังงานไฟฟ้า นำระบบพลังงานแสงอาทิตย์มาช่วยเพื่อลดการพึ่งพาพลังงานไฟฟ้า

การตลาดเกษตรอินทรีย์

ถึงแม้สุรชัยจะทำเกษตรอินทรีย์แบบง่าย ๆ แต่ก็มีอุปสรรคและใส่ใจในทุกรายละเอียด เพราะการทำเกษตรอินทรีย์ นอกจากปลอดภัยกับผู้บริโภค ผู้ผลิตเองก็ไม่ต้องเสี่ยงกับสารพิษ

แนวคิดและแรงบันดาลใจในการทำเกษตรอินทรีย์ เมื่อแต่งงานปี 2561 จึงได้ใช้ที่ดินของภรรยา ที่จังหวัดหนองบัวลำภู ปรับพื้นที่ปลูกอ้อยเดิมมาเป็นจุดเริ่มต้นในการทำเกษตรอินทรีย์

เหตุผล/แนวคิดที่ทำไมเกษตร (อินทรีย์) และคนบ้านแบบ

จากที่เคยทำเกษตรแบบพอเพียงที่บ้าน ซึ่งไม่ใช่สารเคมีอยู่แล้ว ประกอบกับได้แนวคิดการทำเกษตรอินทรีย์ จากอาจารย์อัครวัฒน์ จึงได้เห็นสอดคล้องกัน ว่าเกษตรอินทรีย์น่าจะเป็นแนวทางในการทำเกษตรที่เหมาะสมกับตนเอง จากที่ศึกษามา น่าจะนำมาประกอบเป็นอาชีพเลี้ยงตนเองและครอบครัวได้

ประกอบกับได้คำแนะนำจากรุ่นพี่ ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร (นางสาวสุนิษา ผางน้ำคำ หรือเกษตรรักใจ) ได้แนะนำให้รู้จักกับ **คุณอนิวรรณ พันธ์น้อย** ซึ่งถือเป็นปราชญ์ด้านเกษตรอินทรีย์ของอำเภอศรีบุญเรือง และของจังหวัดหนองบัวลำภู ท่านหนึ่ง จึงได้เห็น**ต้นแบบ**การทำเกษตรอินทรีย์เพื่อเลี้ยงชีพ ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ จึงใช้เวลาศึกษาข้อมูล วิชิตคิด และเรียนรู้กับคุณอนิวรรณ เป็นเวลา 1 ปี พร้อมกับหาข้อมูลตลาดผักมูลค่าสูง และเริ่มวางแผนการผลิตว่าจะผลิตอย่างไรให้มีรายได้อย่างน้อย 15,000 บาท/เดือน และทดลองปลูกผักสดตามร้านอาหารในอำเภอศรีบุญเรือง ซึ่งเป็นช่วงที่อยู่ในระยะปรับเปลี่ยนเข้าสู่เกษตรอินทรีย์

แนวคิดในการทำงานและองค์ความรู้ด้านการเกษตร

สุรชัยเป็นคนที่ไม่หาความรู้ด้วยตัวเอง ประกอบกับชอบหมั่นเพียร และมีแนวคิดว่าการทำเกษตรอินทรีย์ไม่ได้ยาก

สารเคมี จึงได้มองหาลูกค้าซื้อ และรวบรวมผลผลิตผักอินทรีย์เพื่อจำหน่ายตลาดไฮเปอร์มาร์เก็ต จึงจะได้ราคาจำหน่ายสูง ซึ่งมีข้อดีคือ**ราคาจำหน่ายแน่นอน** ไม่มีผวนเหมือนราคาผักในตลาดทั่วไป โดยสุรชัยได้หาตลาดด้วยตนเอง ในระหว่างการขอใบรับรองแหล่งผลิตอินทรีย์ ปัจจุบันผลผลิตในสวนสิริ ออร์แกนิกส์ฟาร์ม รวบรวมเพื่อจำหน่ายให้กับบริษัทออร์แกนิกส์ เฟรช จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อ**รวบรวมส่งซูเปอร์มาร์เก็ตชั้นนำ** ซึ่งเมื่อได้รับใบรับรองแหล่งผลิตพืชอินทรีย์จากกรมวิชาการเกษตรแล้ว จะเป็นเอกสารรับรองให้ผู้ซื้อเชื่อมั่นในคุณภาพผลผลิตได้อย่างดี

เป้าหมายในวัยที่เกษียณ

ถึงแม้สุรชัยจะเรียนจบปริญญาตรี แต่ก็มีแนวคิดที่จะทำอาชีพเกษตรเลี้ยงชีพ เพราะข้อดีของการทำเกษตรคือ ได้อยู่กับครอบครัว แต่จะคาดหวังให้เกิดรายได้เป็นกอบเป็นกำนั้น คงทำได้ยาก ต้องใช้เวลา เพราะเหมือนการเดินขึ้นบันไดไปทีละขั้น ค่อยเป็นค่อยไป เพราะการจะก้าวไปสู่การเป็น**ผู้ประกอบการเกษตรหรือรวบรวมผลผลิต** ตามที่ตั้งใจ จะต้องมีความรู้ แรงงาน เครื่องจักร แต่ทุกครั้งที่เดินก็จะมีความกลัว จากหน่วยงาน และเพื่อน ๆ ที่ทำเกษตรเข้ามาอยู่เสมอ ถึงปัจจุบันจะยังไม่เดินไปถึง แต่จุดนั้นก็ไม่ไกลเกินที่จะทำได้

ปัจจัยที่ทำให้ประสบความสำเร็จ

การทำเกษตรให้ประสบความสำเร็จ ก่อนอื่นจะต้องมีความ**รักในการทำเกษตร** เช่นนั้นในตนเองว่าต้องทำได้ **ขยัน**

อย่างที่ดี คือไม่ได้มีการดูแลมากนักไม่ต้องใช้สารเคมี เพียงแค่ปลูกดูแล และเก็บเกี่ยวผลผลิต จึงได้ศึกษาหาความรู้ ค้นคว้าและทดลองทำกิจกรรมหลายๆ อย่าง โดยเน้นเกษตรแบบผสมผสาน พึ่งพาอาศัยกัน เช่น ปลูกผักในโรงเรือน โดยเฉพาะมะเขือเทศราชินี ผักใบ และมีความรู้ด้านอื่นๆ เช่น

- ❖ การใช้ตลาดนำการผลิต ในการวางแผนการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพ
- ❖ การปรับปรุงบำรุงดินด้วยปุ๋ยอินทรีย์และการใช้น้ำหมักชีวภาพ
- ❖ การใช้สารชีวภัณฑ์ในการป้องกันโรคพืชและกำจัดแมลงศัตรูพืช
- ❖ การใช้ระบบน้ำในรูปแบบต่างๆ ในการให้น้ำพืช และการควบคุมเปิดปิดอัตโนมัติ
- ❖ การปลูกพืชหมุนเวียน และการอนุรักษ์และแหล่งธรรมชาติ
- ❖ การปลูกพืชในโรงเรือนหลายทิศทางแสง

การบริหารจัดการ (ทรัพยากร เงินทุน)

ด้วยมีแนวคิดในการทำเกษตรแบบพอเพียงมาก การทำการเกษตรของสุรชัย จึงค่อยเป็นค่อยไป การลงทุนการเกษตรในระยะเริ่มแรกจึงเป็นปัจจัยการผลิตที่จำเป็นที่สุด คือการเจาะบ่อบาดาล ระบบน้ำ และลงทุนใช้ระบบพลังงานแสงอาทิตย์ และ**จัดการแปลงให้ง่าย**เนื่องจากแรงงานน้อย เช่นวางระบบน้ำรูปแบบต่างๆ ให้ปุ๋ยโดยผสมกับการให้น้ำ ใช้เครื่องตัด

และ**ลดต้นทุน**เมื่อเจอกับปัญหา คือใช้ความนิ่ง พิจารณาตัวเองว่าจะถอยหรือจะสู้

สิ่งที่ต้องจากพัฒนาต่อ

ในอนาคต สุรชัยอยาก**ผลิตผักอินทรีย์ให้ได้ปริมาณมากขึ้น** เนื่องจากผลผลิตที่ผักอินทรีย์ยังเป็นที่ยังเป็นที่ต้องการของลูกค้ายุคใหม่ รักสุขภาพ พยายามจ่ายเงินมากขึ้นเพื่อความปลอดภัยและสุขภาพของตนเอง แต่ต้องใช้เวลาและประสบการณ์ และต้องมีเครือข่ายที่สามารถผลิตผักอินทรีย์ให้ได้ตามแผนการผลิต และ**รวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย**

ข้อคิดเห็น

การทำเกษตรในยุคสมัยนี้เราไม่สามารถที่จะปฏิเสธเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรได้เลย เนื่องจากแรงงานภาคการเกษตรมีน้อย แต่ความต้องการผลผลิตทางการเกษตรกลับเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องมีนวัตกรรมเข้ามาช่วยให้ทำการเกษตรให้ง่ายและสะดวกขึ้น สามารถช่วยลดต้นทุน ผลผลิตมีคุณภาพ มีความแม่นยำสามารถวางแผนการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง แต่เกษตรกรเองต้องนำนวัตกรรมเทคโนโลยีมาใช้อย่างเหมาะสม ค่าเงินผลกระทบต่อในด้านต่าง ๆ จึงเกิดความสุขที่ยั่งยืน

ผู้ถอดองค์ความรู้

กิตติพงษ์ นิ่มม่วงค์, แนนพรรณ รัตนันท์, พัชรพรรณ สุรินทร์, มลฤดี ศรีธองแก้ว

สำนักงานเกษตรจังหวัดหนองบัวลำภู โทร. 042-313301